

UKM 06/15 Ungdomsdiakoni

«Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Den er evangeliet i handling og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet.»

Hva er diakoni?

Den norske kirke (Dnk) definerer diakoni til å være kirkens omsorgstjeneste. Vanligvis tenker vi at omsorg handler om å bry seg om noen, men i definisjonen til Den norske kirke er det et utvidet omsorgsbegrep som er lagt til grunn. Virksomhetsområdene strekker seg fra individuell støtte og oppfølging, veiledning og sjelesorg, til samfunnsarbeid og solidaritetsaksjoner (KM 9.1/11, s. 20). Visjonen er: Guds kjærlighet til alle mennesker og alt det skapte, virkeliggjort gjennom liv og tjeneste (Plan for diakoni 2010, s. 6).

Ungdomsdiakoni

Det er ikke bare menigheter og kristne barne- og ungdomsorganisasjoner som er opptatt av barn og unges velferd i nærmiljøet og kommunen. Kirka og dens ungdomsmiljøer kan på en tydeligere måte samarbeide med andre gode krefter som skole, helsesøstre, barnevern, politi, utekontakt, fritidsklubber og lignende:

Ved siden av det offentlige er det også andre frivillige organisasjoner som ønsker ungdom i lokalsamfunnet det beste. Også her er det muligheter for kristne ungdomsorganisasjoner og kirkens ungdomsarbeid (medregnet trosopplæringen) å finne fellesarenaer å samarbeide om. UKM 07/07 (*Skapt i Guds bilde til å være medmennesker*)

Mange unge er slitne. Kirka kan være et hvilested, et betingelsesløst fellesskap

UKM i 2011 uttalte :

Unge møter ei rekkje krav, både frå seg sjølve og andre. Krav om å vere perfekt, frisk, vellykka, kome seg opp og fram i verda. Ein må få med seg alt, vere med overalt, helst vere viktig og meistre det sosiale spelet til kvar tid. Ein skal vere lykkeleg heile tida. Dette kan stå i skarp kontrast til ein røyndom som seier at det er vanleg at unge menneske har symptom på angst, depresjon, eteforstyrningar eller utagerande åtferd i tidsavgrensa periodar. (UKM 07/11 *Det er både fint og krevjande å leva*)

Det er derfor viktig at det legges opp til ulike typer fellesskap og at man i disse fellesskapene signaliserer tydelig at her trenger du ikke være «perfekt». I slike fellesskap kan vi trene oss opp til at alle ser og alle blir sett. Det må være plass for de som ikke ønsker å være ledere, og det må være rom for å kunne ta opp alle slags temaer. Det kan skje gjennom temakvelder, men også ved mindre grupper. Kanskje er det lettere å snakke åpent om ting i en gruppe som hverken er for stor eller for liten. Uformelle smågrupper med mat og brettspill kan være et godt alternativ til større klubbkvelder for noen. Samtaler om vanskelige tema kan finne sted mens man gjør noe praktisk sammen. Eksempel kan være å mekke sammen på en bil eller sitte i en skiheis.

Gode fellesskap kan være veldig viktig for å bygge god psykisk helse. Mange unge sliter med psykiske problemer. 15-20 prosent av barn og unge mellom 3 og 18 år har nedsatt funksjon på grunn av psykiske plager som angst, depresjon og atferdsproblemer (Folkehelse rapporten 2014). I saken UKM 07/11 *Det er både fint og krevjande å leva*, ble det også understreket at grunnleggende kompetanse om psykisk helse er viktig for at kirkelig ansatte skal kunne gjøre en god jobb.

For mange unge kan det være til god hjelp å samtale med prest, kateket eller diakon som har taushetsplikt, ikke trenger henvisning fra fastlege og som også er gratis. Det er viktig at kirka tar seg tid til å lytte til ungdommen. Andre ungdommer føler det tryggest å snakke med noen på egen alder, da må samtalepartnerne få veiledning og støtte fra en voksenleder/ansatt.

UKM vil understreke kirkas viktige tjeneste når noe vondt eller uventet skjer. Åpne kirker hvor ungdom kan komme, tenne lys og være sammen kan være til stor hjelp. Det er også viktig at prest, diakon eller kateket kan være tilgjengelig for samtaler, både på skolen og andre steder. Mange kan slite med ting og ha det vanskelig selv om de ikke snakker om det, og det er spesielt viktig at både barn og unge blir godt ivaretatt etter vonde hendelser.

Mange faller utenfor fellesskap både i samfunnet og i kirka

Fotball er et eksempel på en aktivitet som betyr mye for mange, men hva med de som ikke deltar i fotball eller tilsvarende? Kirka har en helt spesiell mulighet til å kunne tilby en plass til alle. UKM sier ja takk, begge deler, til aktiviteter og møteplasser på tvers av generasjonene og til egne ungdomsaktiviteter. Kirka har muligheter til å utvikle møteplasser både innen egne bygninger og ute i lokalsamfunnet. Samarbeid med andre både i kommunen og organisasjonene gir gode muligheter. Kirka kan lytte til erfaringene og støtte opp om arbeidet som gjøres i organisasjoner som jobber spesielt med sårbare grupper, for eksempel i speideren. UKM 2015 mener at det gode samarbeidet om ungdomsdiakoni mellom Dnk og barne- og ungdomsorganisasjonene skal være et satsningsområde.

Kirka har en god mulighet til å se mennesker, også ved å oppfordre dem til å gå inn i oppgaver som den enkelte er spesielt egnet til. Det å bli verdsatt for den en er og at noen har tiltro til en, er viktige byggeklosser i et fellesskap.

Det er viktig å være oppmerksom på grupper som kan falle utenfor i lokalsamfunnet. Invitasjonen til aktiviteter innen trosopplæringen må være så tydelig at de som vanligvis ikke er i kirka skjønner at det også gjelder dem. Invitasjonen må inneholde nok informasjon til at barn og unge med funksjonsnedsettelse får vite at aktiviteten er tilrettelagt.

Det er viktig at vi som kirke har forståelse for at andre grupper som for eks samer, har utfordringer noen kan ha vanskeligheter med å forstå. Forskning.no har flere artikler som viser til dette, for eksempel «Samer stresser av mobbing» (<http://forskning.no/samfunnsmedisin-stress-etnisitet/2011/06/samer-stresses-av-mobbing>). Mange samiske ungdommer sliter psykisk da det er vanskelig å passe inn i samfunnet. Utenfor samiske områder er det lett å føle seg ensom. Det å kunne snakke med noen som har kunnskap om samisk kultur har stor betydning. Det er viktig at samiske barn og unge får et sted der de ikke trenger å forsvare egen kultur, men bare kan være seg selv. Unge som er døve/har hørselshemming vil kunne møte på noen av de samme utfordringene. Her kan også kommunikasjon oppleves som mer krevende. Det er få diakoner ansatt i Døvekirka og i samiske menigheter/områder. UKM 2015 vil framholde viktigheten av at det blir flere stillinger også her.

Hva - og hvordan kan vi som kirke lære av barn og ungdom i sårbare livssituasjoner?

Vi som kirke kan først og fremst lære ved å være åpne og ved å ville lære og ville ta i mot. Dette kan blant annet skje ved at kirkas ansatte går ut og er på de steder hvor ungdommen er og lar seg berøre og gjør noe med det de har lært. Eksempler på treffpunkter kan være kjøpesentre, parker etc.

Det er mye vi som kirkelig fellesskap kan lære. Blant annet at man ikke er på topp hele tiden, at det er normalt å også være den som tar imot hjelp og støtte i enkelte situasjoner.

Det er viktig at vi som kirke lærer av historien. Kirka må utvikles i takt med samfunnet slik at den kan romme hvert enkelt individ. For eksempel kan vi lære noe i dag om hvordan kirka i sin oppstartsperiode klarte å sette gammel renhetstradisjon til side for å inkludere de nye, samtidig som man holdt på det gamle for å ivareta alle.

UKM vil påpeke at hele menigheten har eierskap til det lokale diakoniarbeidet. UKM ser det som viktig at diakoni er noe alle skal jobbe med, ikke bare diakonen. Det er også viktig å ha fokus på rekruttering av frivillige og at de frivillige tas med på kurs og gis skolering slik at de kan bidra på en god måte.

De mange flyktningene som kommer til Norge

Jesus sier i Matt 25: «Jeg var fremmed og dere tok i mot meg». Hvordan kan vi som kirke være med å ta i mot de som kommer til Norge? Myndighetene må følge opp det ansvaret de har. Kirka gjør viktige ting ved å påpeke myndighetenes ansvar og ved å si tydelig fra i det offentlige rom hvilket ansvar vi alle har for å bidra. Kirkens Nødhjelp er Dnk's organisasjon for nødhjelpsarbeid og hjelper til i flyktningenes nærområder. Lokalmenighetene kan gi ekstra ofringer til dette arbeidet. Det er viktig at vi ber for flyktningene, både i og utenfor gudstjenestene.

Lokalt er det naturlig at menighetene samarbeider med kommunen, først og fremst via flyktningekoordinatorerne. Da kan man få vite hva slags hjelp som trenges lokalt til de forskjellige tider, og menigheten kan alene, eller i samarbeid med andre, sette i gang frivillig arbeid. På sikt blir det behov for bosetting og fellesskap som kan inkludere flyktningene. Enslige mindreårige får verger fra det offentlige, men vil trenge kontakt med norske ungdomsmiljøer for å lære norsk språk og kultur. Norsk ungdom vil kunne få utvidet egen kunnskap ved å lære av innvandrene om deres kultur og tro.

Ensomhet

I Norge i dag er det flere og flere som føler seg ensomme. Dette gjelder både unge, voksne og eldre. En av tre ungdommer mellom 16 og 30 år føler seg ensomme i ulik grad (SSB's levekårsundersøkelse 2005). Kirken må ta denne utfordringen på alvor.

Ved behandlingen av KM 09/15, Kirke og helse, gjorde komiteen blant annet følgende merknad:

Komiteen vil spesielt peke på at ensomhet er et stort problem med betydning for både psykisk og fysisk helse. Her har den lokale kirken en særlig utfordring, og kan bidra med en uforbeholden tilstedeværelse og nærhet. I menighetens fellesskap, ved gjestfrihet og oppsøkende virksomhet, kan relasjoner bygges. Komiteen vil peke på det viktige arbeidet som blant andre Kirkens SOS yter for dem som er i fare for å ta sitt eget liv og for dem som opplever følelsesmessig og eksistensiell krise.

UKM vil peke på at alle trenger noen å snakke med og være sammen med. Alle trenger å bli sett. Dette behovet ser vi dessverre at mange ikke får dekket. UKM mener at vi som kirke må ta ansvar og gi mulighet for gode, mellommenneskelige relasjoner og en følelse av fellesskap og nærhet til andre mennesker. Dette arbeidet kan og bør ungdom involveres i. Kirka bør også utforske muligheten for

samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjonene i dette arbeidet. Konkrete tiltak kan være: middagsfellesskap, spillkvelder, leksehjelp og etablering av besøksteam.

Unges engasjement kan støttes

Det trenger ikke være motsetning mellom kirka som hvilested og som sted for utfordringer og arbeid. Behovene vil være forskjellige til ulike tider og faser i livet. Noen oppgaver kan virke slik at de tar energi mens andre oppgaver gir energi. Sosialt entreprenørskap blant unge vil si at det tas initiativ og settes i gang prosesser som ungdomsfellesskap gjør for å bedre sosiale forhold for enkeltpersoner eller grupper lokalt, regionalt, nasjonalt eller globalt. Det er mange måter unges engasjement kan støttes på:

- Voksne/ansatte som kan rettlede, evt vite hvor man skal finne opplysninger om hvordan jobbe med en utfordring
- Unge må selv være med å forme ut tiltak og myndiggjøres til å lede disse
- Samarbeid med andre, både menigheter, kommune og organisasjoner
- Alle nivåer i Dnk samt barne- og ungdomsorganisasjonene kan være med å opprette et ungdomsdiakonifond som det kan søkes midler fra
- Kirkerådet kan legge ut på kirken.no en liste over steder det er mulig å søke om økonomisk støtte
- Kirkemøtet har vedtatt at det innen 2015 skal være minst en diakon i hvert prosti. Dette er et minstemål for hva som bør være av diakonal bemanning i kirka, det er behov for flere diakoner og økt diakonal kompetanse ute i menighetene slik at de kan rustes til å være diakonale. (KM 09/11 Diakontjenesten i kirkens tjenestemønster)
- Det er viktig at unge trenes i gode metoder og får hjelp til å velge mellom disse ved ulike utfordringer som skal løses
- «Diakonikonfirmant» er tiltak som mange konfirmanter har stor glede av og som kan bety bedre hverdag for mange og en rekruttering til diakoni på sikt.
- Forslag til konkrete prosjekt:
  - Pilegrimsvandring med fokus på for eksempel sjelesorg
  - Samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjonene om opplæring/ledertrening innen sjelesorg
  - Globalløp i regi av KFUK-KFUM Global

UKM 2015 utfordrer:

Menighetene til å:

- arbeide med og informere om diakoni for og med ungdom
- inkludere ungdom i planlegging og gjennomføring av diakonale tiltak
- invitere ungdomsledere med på ressursamlinger om diakonale spørsmål
- ha diakoni i teori og praksis i sine planer for barne- og ungdomsarbeid
- legge til rette for møteplasser mellom flyktninger og norske ungdommer
- å samarbeide med kommunens flyktningskoordinator og andre samarbeidspartnere
- rekruttere unge til diakonal utdanning og til å søke stillinger innen diakonien
- tilby samarbeid med aktuelle lag, organisasjoner og skoler

Bispedømmene til å:

- rekruttere unge til diakonal utdanning og til å søke stillinger innen diakonien
- sette av midler til diakonale ungdomstiltak som menighetene kan søke om

Kirkemøtet til å:

- bevilge penger til diakonstillinger i tråd med KM-vedtak om at det skal være minst en diakon i hvert prosti. Det er også viktig å øke antallet stillinger i samiske områder og i Døvekirken

Kirkerådet til å:

- legge til rette for en informasjonsside med fond og lignende der det kan søkes midler for ungdomsdiakoni

Ungdomsrådene til å:

- jobbe videre med ungdomsdiakoni i sine bispedømmer
- ta opp relaterte saker på sine ungdomsting

Barne- og ungdomsorganisasjonene til å:

- legge til rette for åpne og inkluderende fellesskap i samarbeid med Dnk
- til å samarbeide med kommunens flyktningekoordinator og andre samarbeidspartnere

Hele kirken oppfordres:

- til et bredt samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjonene hva gjelder ungdomsdiakoni